

04.04.2014

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Høringsinnspill - forslag om blokker til utlysning i 23. konsesjonsrunde

Viser til høringsbrev datert 14.02.2014 fra Olje- og Energidepartementet (OED) hvor det bes om innspill til forslag om utlysning av blokker i 23. konsesjonsrunde. Bellona, Framtiden i våre hender, Greenpeace, Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, SABIMA og WWF har gått gjennom de foreslåtte blokkene og har følgende innspill:

Undertegnende organisasjoner fraråder at det utlyses blokker til petroleumsvirksomhet gjennom 23. konsesjonsrunde på bakgrunn av omfang, plassering, Regjeringens egne miljøfaglige tilrådninger, naturmangfoldloven, samt Norges klimaforpliktelser. .

- **Manglende faggrunnlag om Naturmangfoldet:** Forslaget til utlysning i denne konsesjonsrunden omfatter flere blokker plassert i nærhet til iskanten og polarfronten hvor det mangler tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om miljøpåvirkninger og en helhetlig vurdering av risiko for varig skade på miljøet og samlet belastning.
- **Plassering:** Iskantsonen er et unikt område hvor det foregår sårbare prosesser som er essensielt for livet i Arktis. Området er allerede under økende press på grunn av global oppvarming og havforsuring, og et oljeutslipp kan få katastrofale følger. Operasjonelle utslipp og faren for uhellsutslipp fra petroleumsvirksomhet i området vil utgjøre en stor risiko for økosystemet i de aktuelle områdene.
- **Beredskapsutfordringer:** Spesielt ønsker vi å fremheve hvor lite handlingsrommet er ved et eventuelt oljeutslipp og hvordan økt aktivitet vil øke sannsynligheten for ulykker. Vanskeligheter knyttet til oljevernberedskap gjelder spesielt de nordligste blokkene.
- **Norges klimaforpliktelser:** Omfanget av 23. konsesjonsrunde vil gjøre det problematisk å oppnå tilstrekkelige reduksjoner i norske klimagassutslipp og de vedtatte målene for utslippskutt i Klimaforliket.

Bellona, Framtiden i våre hender, Greenpeace, Natur og Ungdom, Naturvernforbundet, SABIMA og WWF krever:

1. At det ikke tildeles blokker i 23. konsesjonsrunde grunnet manglende faglig enighet rundt iskanten som svekker grunnlag for å sette konkrete lisensvilkår, samt hensynet til sårbare og verdifulle økosystem, norsk klimaansvar, vedtatte forpliktelser til utslippskutt, og miljørisiko.
2. Dersom OED likevel velger å gjennomføre 23. konsesjonsrunde, krever organisasjonene at det ikke skal lyses ut blokker, heretter omtalt som iskantblokkene, som befinner seg nord for maksimum utbredelse av 10 prosent isdekke som observert de siste 30 år, med en buffersone mot sør på 100 kilometers bredde. For geografisk beskrivelsen vises det til vedlagt kart. Iskantblokkene gjelder følgende:

7132: 1-3,6	7234: 3,6-9,11,12	7322: 3,7,8	7434: 7-9
7133: 2,4	7235: 1-5	7323: 1,5,6	7435: 9-12
		7324: 5,6,10	7436: 10
		7325: 2-6	
		7332: 9	
		7333: 7	
		7335: 1-3	
		7336: 1	

3. Videre at iskantblokkene ikke lyses ut i etterfølgende konsesjonsrunder før forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten har blitt oppdatert med tydelige kriterier for iskantdefinisjon og aktivitetsbegrensninger, basert på arbeid utført av miljøfaglige instanser, samt en gjennomføring av MAREANOs kartlegging av området.

Nordområdene er definert som Norges viktigste utenrikspolitiske satsingsområde, men domineres i praksis av en petroleumspolitikkk hvor Barentshavet oppfattes som de globale petroleumsselskaperenes døråpner stadig lengre mot nord. Utvinning av fossil energi må fases ut og det er ikke behov for å åpne opp nye områder for petroleumsvirksomhet der miljørisikoen er størst. En samlet miljøbevegelse krever at regjeringen setter en tydelig grense mot nord for petroleumsvirksomheten, slik at et eventuelt oljeutslipp fra petroleumsutvinning ikke havner i iskantsonen.

Utfyllende høringsuttalelse følger i dette dokumentet.

Med vennlig hilsen

Sign.

Frederic Hauge
Leder i Miljøstiftelsen Bellona

Arild Hermstad
Leder i Framtiden i våre hender

Truls Gulowsen
Leder i Greenpeace

Arnstein Vestre
Leder i Natur og Ungdom

Lars Haltbrekken
Leder i Naturvernforbundet

Christian Steel
Generalsekretær i SABIMA

Nina Jensen
Generalsekretær i WWF

Spesielle hensyn

I høringsbrevet skriver Olje- og energidepartementet at for det nylig åpnete området i Barentshavet sørøst bes det kun om innspill av ny og vesentlig art etter at Stortinget behandlet Meld. St. 36 (2012-2013) *Nye muligheter i Nord-Norge – åpning av Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet* med tilleggsmelding. De undertegnede er enige med Klima- og miljødepartementets vurdering¹ at man må forholde seg til beslutningen i Meld. St. 28 (2010-2011) *En næring for framtida – om petroleumsvirksomheten*. Dette vil si at det vil heller være relevant og akseptabelt å påpeke ny, vesentlig informasjon for dette området som har kommet til etter at den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten ble vedtatt i 2011. Undertegnende organisasjoner er videre enig med Miljødirektoratet som i sitt høringsbrev til 23.konsesjonsrunde påpeker at innspill til utlysningforslaget for blokker i Barentshavet sørøst ikke er begrenset på samme måte som for de øvrige områdene som er omfattet av forvaltningsplaner. Dette fordi petroleumsvirksomhet i det nylig åpnete Barentshavet sørøst ikke er utredet gjennom det tverrsektorielle faglige grunnlaget for gjeldende forvaltningsplan for Barentshavet. Dermed anses informasjon som har kommet siden forvaltningsplanens siste oppdatering som vesentlig innspill for denne høringen.

Iskanten og polarfronten

Siden åpningen av Barentshavet sørøst har det foregått en diskusjon om iskanten, og hvordan den skal defineres som geografisk grense. Vi ønsker å påpeke at diskusjonen om iskanten handler om langt mer enn de operasjonelle utfordringer som havis byr på. Områdets store biologiske verdier er unik i verdenssammenheng, og må derfor forvaltes på en måte som sikrer dem for uoverskuelig framtid. Iskantsonen er en dynamisk overgang mellom åpent hav og fast isdekke som ikke ligger stille. Om vinteren vokser isen sør og vestover og om våren trekker den seg nord og østover. Under tilbaketrekking er den ledsaget av en relativt kortvarig, men svært intenst ansamling av liv. Dette er grunnet oppblomstringen av plante- og zooplankton som er avhengig av prosessene rundt isens tilbaketrekking, og som gjør at iskantsonen er det viktigste økologisk området i det høye Arktis.

Mye av det marine mangfoldet i Arktis er drevet av «bottom-up» prosesser: det vil si at endringer i primærproduksjonen skaper ringvirkninger opp gjennom næringskjeden. Samspillet mellom lys og næringsstoffer, med havisen som fasilitator, i tillegg til mulig forurensning, foreligger som sentrale drivere for endringer i primærproduksjonen ved iskantsonen. Våroppblomstringen av planteplankton og isalger bestemmer tidspunktet for mange årlige begivenheter i arktiske marine økosystemer. Algeoppblomstringer ved iskantsonen når vanligvis en topp innen 20 dager etter at isen trekker seg tilbake fra et gitt område. Algeoppblomstringen og isalger er avgjørende for utvikling og overlevelse av hoppekrepsene *Calanus glacialis* og *C. hyperboreus*. I mengden biomasse utgjør disse hoppekrepsene et dominerende innslag i det høyarktiske dyreplanktonsamfunnet, og med sitt høye fettinnhold er de et essensielt ledd i næringskjeden i hele Arktis. Hoppekrepsene er

¹ Brev fra Klima- og miljødepartementet til Miljødirektoratet, datert 20.02.2014, referanse 13/3093, hvor det bes om direktoratets miljøfaglige vurderinger av forslaget til utlysning.

både den biologiske motoren og en flaskehals for helsen til hele det høyarktiske økosystemet.

Polarfronten, hvor arktisk og atlantehavsvann møtes, er et område som tidvis sammenfaller med iskantsonen, med tilsvarende økologisk funksjon i forbindelse med primærproduksjon. Både polarfront og iskant er allerede identifisert som særlig verdifulle og sårbare områder i forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. Her står det at det ikke skal igangsettes petroleumsvirksomhet i områdene ved iskanten og polarfronten av hensyn til de biologiske verdiene. Manglende tydelighet i forvaltningsplanen på hvor grensen går for å skåne miljøverdiene ved iskanten og polarfronten representerer en utfordring for effektiv og forutsigbar forvaltning, særlig ettersom iskanten er et dynamisk fenomen. Gjennom behandlingen av åpningen av Barentshavet sørøst (Meld. St. 36 (2012-2013))) ble det klart at forvaltningsbegrepet *iskanten* kunne tolkes ulikt med hensyn til hvordan en slik grense skal sette rammer for petroleumsvirksomhet. Definisjonene i konsekvensutredningene for Barentshavet sørøst er dermed ikke tilstrekkelig til å kunne konsesjonsbehandle eller definere beredskapskrav for lisenser foreslått i 23. konsesjonsrunde.

Forurensningsrisiko og sårbarhet

Aktivitet i blokkene som ligger lengst nord i Barentshavet og Barentshavet sørøst medfører store utfordringer for effektiv oljevern. Lang avstand til land og eksisterende infrastruktur, samt utfordrende værforhold, medfører ingen eller dårlig effekt av tilgjengelige beredskapstiltak.

Både akutt og kronisk oljeforurensning ved iskantsonen og polarfronten vil kunne volde store skader på hele økosystemet. Ifølge Arktis Råd sin «Arctic Marine Shipping Assessment» er oljeutslipp ansett for å være den største miljøtrusselen fra shipping og olje- og gassvirksomhet i det arktiske marine miljøet (Skjoldal, H.R. *et al*, 2009). Arktis råd slår videre fast at et oljeutslipp i isfylte farvann ville være katastrofalt for marine pattedyr, fugler og andre livsformer (CAFF, 2013).

Ny forskning tyder på at hoppekrepsen *C. hyperboreus* får senket reproduksjon, redusert beiteevne og redusert evne til å forbrenne pyren når den er utsatt for oljeforurensning. På grunn av hoppekrepsens dominerende og avgjørende rolle i den høyarktiske marine næringskjeden vil et utslipp av olje true alle nivåer i næringskjeden direkte (Nørregaard, R. *et al* 2014).

Endringer i algeoppblomstringen kan føre til redusert reproduktiv suksess for arktiske sjøfugl og sjøpattedyr, som er spesielt avhengige av denne forbigående hendelsen. Det er sannsynlig at dette også gjelder for andre arter som er avhengig av å beite i dette område under oppblomstringen. Oljesøl påvirker også fugler og pattedyr direkte gjennom svekket fjær og pels, som resulterer i dødelighet forårsaket av hypotermi (Muir, D. *et al* 1999). Metabolske effekter er også dokumentert (Cross, W.E. *et al*, 1987).

Direktoratet for naturforvaltning (DN) skrev i sitt høringsinnspill i forbindelse med konsekvensutredning for Barentshavet sørøst at for marine pattedyr er konsekvensene vurdert fra moderate til betydelige dersom et akuttutslipp av olje medfører oljepåslag langs iskanten som sammenfaller med tilstedeværelse av sel eller isbjørn. De samme vurderingene er gjort for hvalarter som bruker den marginale iskantsonen som beiteområde. Ifølge Klima-

og forurensningsdirektoratet sitt høringsinnspill i forbindelse med konsekvensutredning for Barentshavet sørøst, vil de største miljøutfordringene være nordøst i utredningsområdet, altså sammenfallende med majoriteten av blokkene nå ulyst i denne konsesjonsrunden. I dette området er sannsynligheten for å treffe iskanten størst fordi oljedriften generelt vil være i en østlig retning og drive inn i russiske havområder, noe som ikke fremkommer av konsekvensutredningen for Barentshavet sørøst. (Meld. St. 36 (2012-2013) og Meld. St. 41 (2012-2013)).

Undergraving av naturmangfoldloven i utlysningen av iskantblokkene

Manglende kunnskapsgrunnlag, bruk av føre-var-prinsippet, og hensyn til økosystemtilnærming og samlet belastning

Forurensning fra petroleumsvirksomhet i de nordlige og østlige delene av Barentshavet, enten akutt eller kronisk, kan lett havne i iskantsonen. I følge naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Norske faginstanser, forskere og miljøbevegelsen påpekte under åpningen av Barentshavet sørøst at for miljøverdiene, spesielt ved iskantsonen, er det fremdeles store kunnskapsmangler. Vi vet lite om samlet belastning av effekter av petroleumsvirksomhet, global oppvarming, havforsuring, ytterligere miljøendringer og annen menneskelige aktivitet.

I konsekvensutredning for Barentshavet sørøst var analysene av miljøkonsekvenser basert på det som forelå av kunnskap om miljøverdiene ved iskantsonen. Den eksisterende kunnskapen om fordelingen av sjøfugl og enkelte sjøpattedyr i dette området er begrenset, og sjøfuglkoloniene i russiske deler av Barentshavet ble ikke inkludert. Dette til tross for at oljen, ifølge Klima- og forurensningsdirektoratet, mest sannsynlig vil drive østover inn i russiske farvann. DN påpekte at datagrunnlaget for miljøverdier i iskantsonen er dårlig, og at artssamfunnene og de enkelte artene som lever der anses som sårbare for oljepåvirkning. De undertegnende organisasjonene mener at manglende kunnskap fortsatt er tilfelle. Per dags dato eksisterer det heller ikke modeller eller metodikk for beregning av oljedrift eller miljøkonsekvenser i områder med is og ved iskanten. Miljøanalysene gjort for konsekvensutredning for Barentshavet sørøst har et utilstrekkelig datagrunnlag og modellverktøy. De undertegnende stiller seg bak DN's konklusjon om at et høyere utslag i miljøkonsekvenser vil forekomme i beregninger gjort i konsekvensutredningen dersom ny kunnskap for beregning av oljedrift og miljøkonsekvenser i iskantsamfunnene blir brukt.

Naturmangfoldloven krever at miljøbelastninger ikke skal vurderes isolert hver for seg, men i forhold til de konsekvensene som allerede er forårsaket av andre miljøbelastninger, samt ta hensyn til belastninger som kan oppstå senere. Både havressursloven og petroleumsløven tillater for stor risiko på naturgrunnlaget. Viktigheten av å anvende naturmangfoldloven for å utelukke at oljesøl havner i iskantsonen er forsterket av områdets høye sårbarhet, økologiske betydning, og eksisterende klimabelastninger.

Beslutninger som tillater aktivitet som utgjør en alvorlig eller irreversibel risiko for å skade miljøet og som utføres uten etablerte samlede forvaltningstiltak og retningslinjer for å hindre slike skader, undergraver prinsippene for naturmangfoldlovens § 8 til 10 som omhandler beslutningsgrunnlag i offentlige prosesser, samlet belastning og føre-var-prinsippet. Naturmangfoldloven skal anvendes og veies like mye som andre relevante sektorlover i Norges økonomiske sone. En slik risiko er tilstede i dette området, representert ved faren for oljesøl i iskantsonen dersom iskantblokkene blir utdelt. De undertegnende mener at beslutningene som ligger til grunn for den 23. konsesjonsrunden er et godt eksempel på brudd på Naturmangfoldloven.

Avlysning av konsesjonsrunden

Faglig uenighet om iskanten svekker grunnlag for å sette konkrete lisensvilkår

De undertegnende organisasjonene mener at det foreligger for lite kunnskap om miljøverdiene i tilknytning til iskanten. Dette mener også Miljødirektoratet som i sitt høringsinnspill påpeker kunnskapsmangler knyttet til iskanten og økosystemet der. Kunnskapsmangelen gjør det vanskelig å vurdere mulige effekter av petroleumsvirksomhet, og annen virksomhet som kan påvirke dette området, og eventuelt hvilke rammevilkår som bør stilles. Miljødirektoratet påpeker videre at petroleumsvirksomhet i havområdet Barentshavet sørøst ikke har vært en del av det tverrsektorielle faglige grunnlaget som ble laget før oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og Lofoten. De undertegnende stiller seg derfor enig med Miljødirektoratets oppfatning at det ikke foreligger en omforent faglig vurdering om ligger til grunn for de rammevilkår som er satt i Meld. St. 36 (2012-2013) og Meld. St. 41 (2012-2013) om åpning av Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet. På bakgrunn av dette må hele konsesjonsrunden avlyses.

En tydelig grense mot nord

Regjeringen må sikre at et oljeutslipp fra petroleumsaktivitet ikke havner i iskantsonen

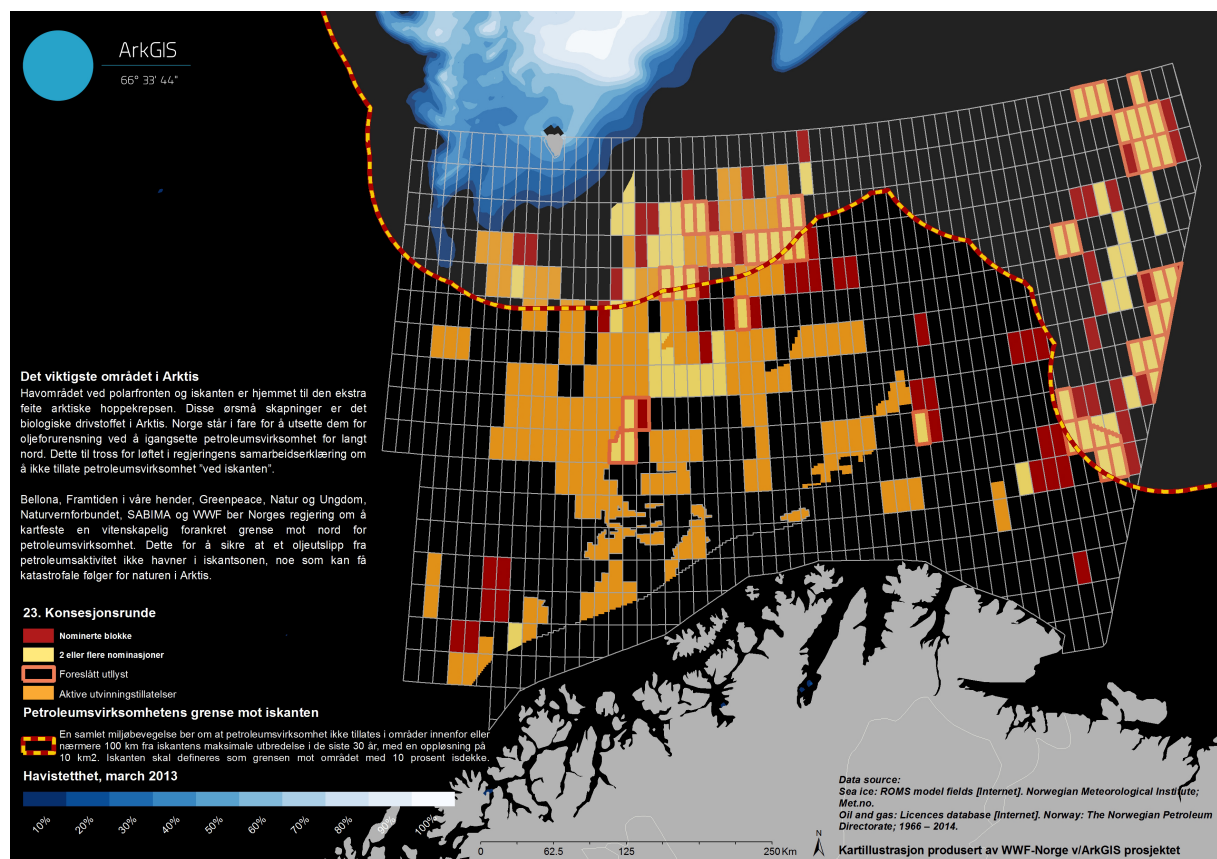
Den borgerlige samarbeidsavtalen sikret at det ikke skal forgå petroleumsvirksomhet ved iskanten de neste fire årene, men all den tid det hersker tvil om hvor iskanten går, trengs det klarere definisjoner. De undertegnende mener, på samme måte som Miljødirektoratet, at det er nødvendig med en grundigere faglig prosess for å definere en grense for iskanten, som også dekker mer ekstreme år. Når det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap, skal føre-var prinsippet anvendes.

Som en føre-var retningslinje krever de undertegnede at regjeringen ikke tillater petroleumsvirksomhet i områder innenfor 100 km fra maksimal isutbredelse observert i løpet av de siste 30 år. Iskanten må defineres som området med mer enn 10 prosent isdekke.

Den nordlige grensen for petroleumsvirksomhet bør være en fast grense heller enn et øyeblikksbilde som følger iskantsonens "flo og fjære". Denne grensen bør defineres ved å henvise til den observerte maksimum isutbredelse under en fast tidsperiode satt på 30 år. Selv om isutbredelsen i hovedsak er redusert i senere år er variasjonen stor, og det er ikke usannsynlig at det kan forekomme enkelte år med større isutbredelse, jf. år 2003.

En buffersone på 100 km er nødvendig for å sikre at virksomheten og eventuelle oljedrift forblir utenfor iskantsonens viktige biologiske prosesser. Samtidig får oljevernberedskapen bedre håndteringstid til å hindre at forurensningen når iskantsonen.

Foreløpig er iskanten i Norge definert som områder med 40 prosent isdekke. Denne definisjonen er for risikabel, da det likevel vil tillate operasjoner i, eller tett inntil de viktige biologiske verdiene. Det er her langt mer hensiktsmessig av hensyn til sikkerhet at Norge opererer med 10 prosent isdekke, som ligger på riktig side av IPCC's iskant definisjon på 15 prosent.

Utklipp: Miljøorganisasjonenes krever at regjeringen ikke tillater petroleumsvirksomhet i områder innenfor 100 km fra maksimal isutbredelse observert i løpet av de siste 30 år. Iskanten må defineres som området med mer enn 10 prosent isdekke.

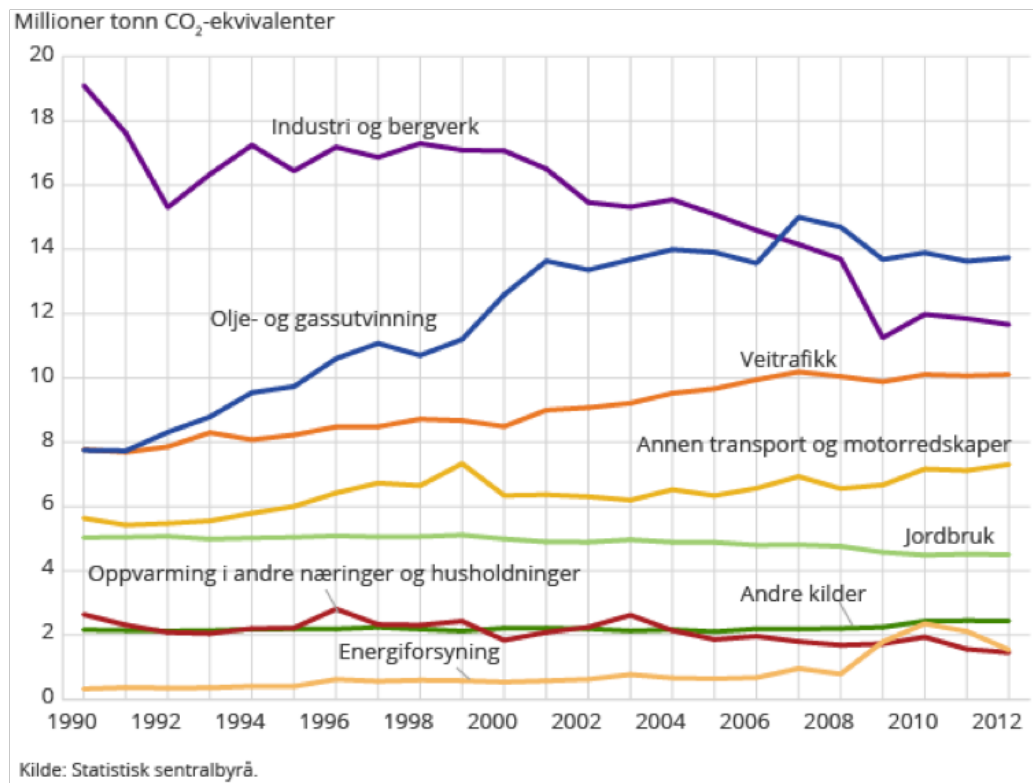
Iskantblokkene må ikke lyses ut i etterfølgende konsesjonsrunder før forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten har blitt oppdatert med tydelige kriterier om iskantdefinisjon og aktivitetsbegrensninger basert på arbeid utført av norske faginstanser, uten verken politiske eller økonomiske føringer, og det må gjennomføres en MAREANO-kartlegging av området.

Å trekke en linje i Arktis og beskytte den sårbare iskanten, er å ta miljøansvar og føre en ansvarlig og fremtidsrettede klimapolitikk. Den nye regjeringens samarbeidsavtale sikret at det ikke skal forgå petroleumsvirksomhet ved iskanten i stortingsperioden 2013-2017. Regjeringsplattformen sier videre at den vil basere sin politikk på forvalteransvaret og føre-var- prinsippet; Den kloden vi skal overlate til våre barn skal være i minst like god stand som vi overtok den fra våre forfedre.

Petroleumsproduksjon og klima

Økt klimaforurensing

Økte utslipp av klimagasser fra petroleumssektoren er den største utfordringen Norge har for å nå våre internasjonale klimaforpliktelser. Fra 1990 og frem til 2012 har utslippene fra petroleumsindustrien økt med 77,3 prosent (se fig. 1). I 2012 stod petroleumssektoren for 26,0 prosent av Norges samlede klimagassutslipp.

Figur 1: Sektorvis utslipp av klimagasser fra 1990-2012 (Kilde: SSB 2013)

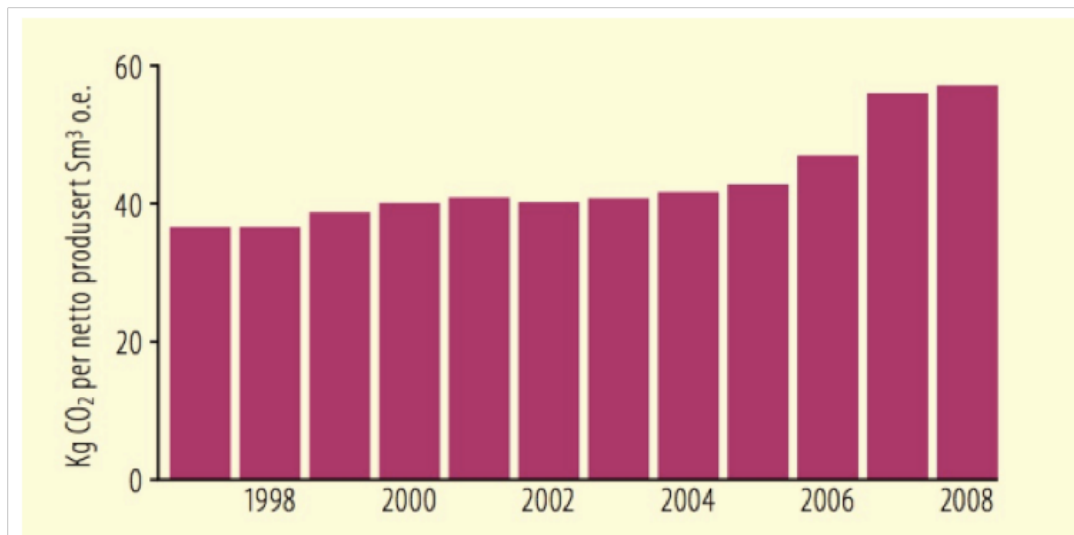
Klimameldingen (St.Meld 21, 2011-2012) slår fast at utslippene fra norsk petroleumsvirksomhet frem mot 2020 vil bli høyere enn tidligere antatt. Dette fordi utviklingen på norsk sokkel går mot mer modne felter og lengre avstander for transport av gass. Behandling og transport av gass er mer energikrevende enn produksjon og transport av væske, og gassproduksjonen utgjør også en stadig større andel av aktiviteten på norsk sokkel.

Trykket i oljereservoarene minsker når oljefelter eldes. Det må derfor brukes mer energi på innretningene for å hente opp ressursene. Tiltakene presentert for petroleumssektoren i klimameldingen vil ikke føre til reelle utslippsreduksjoner i oljeindustrien. Organisasjonene mener derfor at OED selv må legge til rette for reduksjon i utslipp av klimagasser i petroleumssektoren. Dette må gjøres gjennom å redusere utvinningstempoet på norsk sokkel.

Dagens konsesjonsrunder legger føringer for hvordan klimagassutslippene fra oljeindustrien skal utvikle seg i fremtiden. De undertegnende mener derfor at det mest effektive tiltaket for å begrense utslippene fra oljeindustrien vil være å ikke lyse ut eller tildele nye områder for oljeproduksjon i 23. konsesjonsrunde.

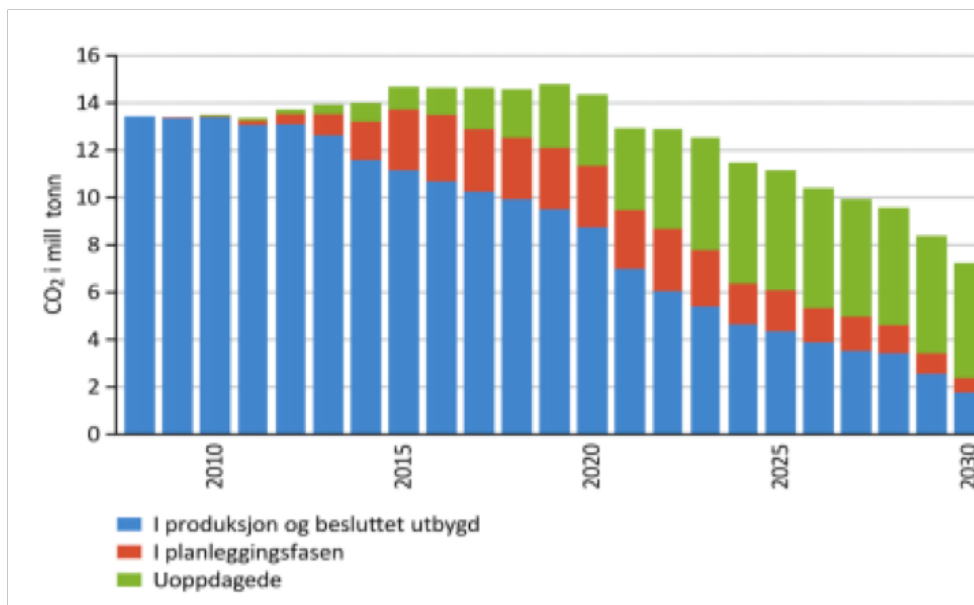
Framtidige utslipp av klimagasser i petroleumssektoren

De siste årene har klimagassutslippene per produsert enhet fra norsk sokkel opplevd en jevn økning. Denne økningen forventes å vedvare (se fig. 2)

Figur 2: Utslipp av CO₂ per produsert enhet på norsk sokkel (Kilde: OD Fakta 2009)

I Oljedirektoratets (OD) prognoser for klimagassutslipp for norsk petroleumssektor frem mot 2030 legges det til grunn at de samlede utslippene fra felt som allerede er i produksjon vil avta. Det er likevel forventet at uoppdagede felt og prosjekter i planleggingsfasen vil føre til videre økning i samlede utslipp fra petroleumssektoren (se figur 3).

Figur 3: Prognoser for CO₂-utslipp fra norsk sokkel 2008-2030 (Kilde: KLIF 2010)

Prognosen viser at potensialet for reduksjoner i klimagassutslipp er stort gjennom en kontrollert styring mot et redusert utvinningstempo i petroleumssektoren.

Prognosene til OD kan likevel gi et misvisende bilde av utviklingen i utslipp fra norsk sokkel. Underlagsrapporten til Klimakur 2020 (KLIF/OD/NVE/PTIL, 2010) baserer seg på revidert nasjonalbudsjett (RNB) 2009. Her er produksjons- og utslippstoppen for sektoren beregnet ut fra at sektoren når utslippstoppen i 2012. RNB 2009 (og påfølgende statsbudsjett) slår likevel fast at produksjonstoppen nå er justert til 2019. Historisk er det konsekvent gitt for lave anslag for fremtidig petroleumsproduksjon i Norge. Synkende prognoser er tidligere blitt brukt som argument for tilrettelegging for økt letevirksomhet, som igjen har gitt grunnlag for oppjusterte prognoser.

Et eksempel på dette er at prognosen fra 2000 for totalproduksjon av petroleum i 2010 ble justert opp fra under 250 millioner Sm³ o.e til nesten 300 Sm³ o.e. i prognosen fra 2006 (OED 2000 og 2006). Med de nye store funnene på norsk sokkel må man ta høyde for at dette kan skje igjen, og at norsk olje- og gassproduksjon dermed vil kreve både mer energi og føre til større klimagassutslipp i tiårene fremover, enn de prognosene som legges til grunn i dag.

Klimameldingen sier at utslippene av klimagasser fra norsk petroleumssektor i 2020 anslås å være om lag 3 millioner tonn høyere enn lagt til grunn i klimameldingen fra 2007 (St.meld. 21, 2011-2012). Det nyeste anslaget for utslipp av klimagasser fra petroleumssektoren mot 2015 er vist i fig. 3. Også her er det grunn til å tro at anslagene for fremtidig petroleumsproduksjon på norsk sokkel er for lave.

Nødvendigheten av utslippskutt fra norsk sokkel

Da Statens forurensingstilsyn (i dag Miljødirektoratet) skrev sin høring på 20. konsesjonsrunde ble det påpekt at utlysninger som dette vil kunne innebære problemer med å oppfylle nasjonale og internasjonale klimaforpliktelser. Etter den tid har det foregått flere konsesjonsrunder med storstilte tildelinger. Organisasjonene mener det ikke kan legges til rette for økte klimagassutslipp gjennom enda flere utlysninger av blokker til oljeindustrien.

Det argumenteres ofte med at redusert utvinningstempo i Norge vil føre til økte utslipp globalt, og er usolidarisk overfor verdens fattige. Organisasjonene mener at argumentene er villedende og tar fokuset bort fra rollen Norge har i overgangen fra en verden basert på fossile, til en verden basert på fornybare ressurser. Skulle en klare å eksportere norsk olje og gass til fattige land, bidrar man til at det i disse landene utvikles infrastruktur som er avhengig av fossil energi. Erfaring fra norsk klimapolitikk, viser at det da i ettertid vil være en mer omfattende prosess å dreie den i en mer bærekraftig retning.

Å hevde at nye funn av olje eller gass vil fortrenge mer forurensende energikilder er ikke et holdbart argument. Statistisk sentralbyrå finner at mindre en halvparten av en reduksjon i norsk oljeproduksjon vil erstattes av kull og andre skitne næringer (SSB, 2013). Et redusert norsk utvinningstempo vil dermed føre til en reell nedgang av utslipp globalt. Av samme rapport går det frem at norsk olje og gass i hovedsak eksporteres til Europa og Nord-Amerika og i liten grad kan ha indirekte innvirkning på energimarkedet i fattige land.

Klimaet tåler ikke mer oljeleting

Norge fører i dag en politikk hvor målet er raskest mulig utnyttelse av de norske petroleumsressursene. En politikk som fører til økt oljeutvinning og økte klimagassutslipp vil svekke Norges troverdighet i det internasjonale klimaarbeidet.

Det er allerede oppdaget langt mer kull, olje og gass enn det som kan brennes hvis vi skal nå målet om å begrense den globale temperaturøkningen til 2 grader. Selv om alle klimagassutslipp fra kull, ukonvensjonell olje og avskoging stoppes straks, kan vi fortsatt ikke bruke alle olje- og gassreserver, langt mindre øke dem gjennom å åpne for ytterligere olje- og gassleting (Dagens næringsliv 31.3.14).

Den tyske klimaforskeren Malte Meinshausen og hans kolleger har i en artikkel i det prestisjetunge tidsskriftet Nature (Meinshausen et .al 2009) beregnet at under en firedel av de allerede oppdagede og utvinnbare reservene av olje, kull og gass kan brennes dersom det skal være sannsynlig å nå det såkalte 2-gradersmålet.

Utslippene av klimagasser fra norsk petroleumssektor vil falle mot 2030, når gamle felt går ut av produksjon. Ofte blir dette fremstilt som et argument for at norsk oljeindustri er på riktig vei. Avsenderorganisasjonene vil likevel påpeke at ettersom levetiden til klimagasser i atmosfæren er betydelig lenger enn 20 år (CO₂ har gjennomsnittlig levetid i atmosfæren på 100 år), vil nettopp disse feltene gjøre det vanskeligere å nå målet om å hindre farlige klimaendringer (økning mindre enn 2 °C).

Kilder

- Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF), 2013: "Arctic Biodiversity Assessment: Report for Policy Makers."
- Nørregaard, R. *et al*, 2014: Evaluating pyrene toxicity on Arctic key copepod species *Calanus hyperboreus*. *Ecotoxicology* **23**, 163-174, doi:10.1007/s10646-013-1160-z (2014).
- Cross, W.E., Martine, C.M. & Thomson, D.H, 1987: Effects of experimental releases of oil and dispersed oil on Arctic nearshore macrobenthos. II. Epibenthos. *Arctic* 40: 210.
- Dagens Næringsliv 31.3.14: *Om 30 år bør Norge være oljefritt*
<http://www.dn.no/nyheter/energi/2014/03/31/Klima/-om-30-r-br-norge-vre-oljefritt>
- Klima- og forurensningsdirektoratet, 2010: Klimakur 2020: Tiltak og virkemidler for å nå norske klimamål mot 2020
- Klif/OD/NVE/Ptil, 2010, Sektoriell tiltaksanalyse petroleumssektoren
- Meinhausen, Hare, Raper *mf*: Greenhouse-gas emission targets for limiting global warming to 2 °C
<http://www.nature.com/nature/journal/v458/n7242/full/nature08017.html>
- Miljødirektoratets høringssvar til 23. konsesjonsrunde, 2014:
http://miljodirektoratet.no/Documents/Nyhetsdokumenter/23konsesjonsrunde_miljodirektoratet_uttalelse270314.pdf
- Muir, D., Braune, B., DeMarch, B., Norston, R., Wagemann, R., Lockhard L. *et al*. 1999. Spatial and temporal trends and effects of contaminants in the Canadian Arctic marine ecosystem: a review. *Sci. Total Environ.* 230: 83-144.
- Nørregaard, R. *et al*. 2014: Evaluating pyrene toxicity on Arctic key copepod species *Calanus hyperboreus*. *Ecotoxicology* **23**, 163-174, doi:10.1007/s10646-013-1160-z.
- OD 2009: Faktaheftet «Norsk petroleumsvirksomhet»
- OD 2000: Faktaheftet «Norsk petroleumsvirksomhet»
- OD 2006: Faktaheftet «Norsk petroleumsvirksomhet»
- Revidert Nasjonalbudsjett 2009
- Skjoldal, Hein Rune, Donald Cobb, James Corbett, Maya Gold, Susie Harder, Loh Lee, Rebecca Noblin Low *et al*, 2009: "Arctic Marine Shipping Assessment."
- SSB 2013: Sektorvis utslipp av klimagasser fra 1990-2012
St.meld. 21. (2011–2012), Norsk klimapolitikk
- St.meld. 34. (2006-2007), Norsk klimapolitikk
- St.meld. 36. (2012-2013), Nye muligheter i Nord-Norge – åpning av Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet
- St.meld. 41. (2012-2013), Tilleggsmelding til Meld. St. 36 (2012–2013) Nye muligheter for Nord-Norge – åpning av Barentshavet sørøst for petroleumsvirksomhet
- SSB: Fræhn, Hagem, Rosendahl: Norsk olje- og gassproduksjon – effekter på globale CO2-utslipp og energisituasjonen i lavinntektsland.
- Videnskab.dk: Selv små oljeutslipp i Arktis kan knekke hele næringskjeden: <http://videnskab.dk/miljo-naturvidenskab/selv-ganske-lidt-olie-kan-smadre-fodekaeden-i-arktis>